

עודכן ב- 09/07/2007 08:52

אסירים אינם צרכנים, הכלא אינו בנק

מאת [אבירמה גולן](#)

הפרטת בתי הסוהר

הטענה המופרכת ביותר של חסידי הפרטת בתי הסוהר, היא שהמדינה מושחתת וחסרת אונים, ועליה להעביר את הניהול לידיים פרטיות ולהסתפק בפיקוח. איך תפקח מדינה כה עלובה על הזכיון הפרטי? ראינו איך פיקחה על בתי האבות והמוסדות הפרטיים לחולי נפש, שרק העיתונות חשפה בהם התעללות והרעבה.

טוב שבג"ץ לא קיבל את בקשת הכנסת "ללמוד את הנושא". היו לה שש שנים להבין שמדובר בסיכון ריבונות המדינה. על פי העתירה לבג"ץ, הפרטת בתי הסוהר איננה חוקתית. בניגוד לחוק יסוד: הממשלה, היא עלולה להעביר סמכויות הנוגעות לחיי אזרחים ולשמירה על הביטחון לידי גורם פרטי, שאין לדעת מה האינטרסים והמחויבויות שלו. הפרטת בתי הכלא, טוענים העותרים, היא תקדים מסוכן שיאפשר למדינה להפריט בעתיד את משטרת התנועה, משמר הגבול וכל גוף ממשלתי אחר, בנימוק שהמגזר הפרטי נקי כפיים, יעיל וזריז לעומת המגזר הציבורי השמן, המסואב, הביורוקרטי והאטי.

קשה להתוכח עם התיאור הזה, המדויק במקרים רבים, אלא שבמקרה של בתי הסוהר, ובעיקר בישראל, פגיעה בריבונות היא סכנה קיומית וחבלה במרקם הדק של הדמוקרטיה. הפרטה היא פתרון מצוין בתחום הצרכנות, אך כשמדובר בבני אדם היא מזיקה. טלפונים, כבישים ושירותים פיננסיים אכן פועלים טוב יותר בתנאי תחרות בשוק החופשי; אך תלמיד בית ספר, חולים, קשישים, נכים ואסירים זקוקים לרשת רווחה, שתטפל בהם על פי צרכיהם ולפי אמות מידה של חברה אנושית. אסירים הם לא צרכנים. בית כלא איננו בנק.

המקום היחיד בעולם שביצע הפרטה גורפת בבתי כלא הוא ארה"ב, וגם שם נבהלו מהתוצאות ועצרו את התהליך. בעוד שבאירופה הופרטו שירותים טכניים כמכבסה והסעדה, עברייני ארה"ב הפכו למכרה זהב. הכנסתם השנתית של הזכיינים - כ-2.5 מיליארד דולר - היא מהגבוהות בארה"ב, בין היתר באמצעות הוזלת השירותים, העסקת סוהרים ברמה ירודה והגדלה עקבית של שיעור האסירים באוכלוסיות חלשות (בעיקר בקרב השחורים). הממשלה מעבירה לזכיינים 21,600 דולר לאסיר לשנה, והם מפיקים מכך רווח שהולך ומתעצם. לובי משומן מטעם מקדם חקיקה מחמירת ענישה.

התירוץ ש"המצב בבתי הכלא בלתי נסבל" נע בין הפרזה להעמדת פנים. התנאים בישראל לא גרועים בהרבה מאלה שבאירופה ובארה"ב, וניתן לתקנם בדרכים רבות. כמה תמימי דרך מאמינים אמנם באפשרות שיפור, אך המנוע שמאחורי ההפרטה הוא כלכלי טהור, ומנוגד לאינטרס של החברה. נראה שבג"ץ, שמתח את זמן ההכרעה עוד ועוד והרחיב את ההרכב לתשעה, מבין שמדובר בסוגיה שמשמעותה הציבורית והאזרחית גדולה משאלת מספר המיטות בכלא או הרווח הצפוי ללב לבייב מההשקעה.

הכלא הפרטי הראשון ?

הכלא הפרטי הראשון, שבנייתו החלה סמוך לכלא באר שבע (בתצלום), אמור לפתוח את שערו בעוד שנתיים ל-800 אסירים ברמת סיכון נמוכה ובינונית. במכרז לבנייתו ולהפעלתו זכתה חברת "א.ל.א.ניהול והפעלה" - תאגיד משותף לחברת "אפריקה ישראל" בבעלות לב לבייב, לחברת "מנרב הנדסה" ולחברת "אמראלד" האמריקאית, שמפעילה בתי סוהר פרטיים בארה"ב. עלות בניית הכלא היא 1.4 מיליארד שקלים. תוקף הזיכיון: 25 שנים

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון